

Ադրբեջանի զինված ուժերի օրվա առթիվ հունիսի 26-ին Բաքվի «Ազադլիկ» հրատարակում ժողովուրդը հրահանգեց: Նախ հարկ է իժմանալ, որ Ադրբեջանի «զինված ուժերի օր» ասելով հարեան երկրում նկատված ուժեղացումն այսպես կոչված «Կովկասի իսլամական բանակի կազմավորման» օրը, իսկ փաստացի դա թուրքական էստեղծիցիոն կորուստի կողմից 1918թ. հունիսի 26-ին Պանթալը գրավելու է: Ադրբեջանի դեմոկրատիկ հանրապետության կառավարության իրա-

կայիս Ադրբեջանը «դեմոկրատիկ հանրապետության» հաստատում օրը: Այս առթիվ մեր օգոստոսի 31-ն է կարեւորվում, մեր հոկտեմբերի 18-ը: Առաջինը դեմոկրատիկ հանրապետության վերականգնման հռչակագրի, երկրորդը «Պետական անկախության մասին» սահմանադրական օրենքի ընդունման օրն է: Ամեն դեպքում 1991թ. հունիսի 26-ին Ադրբեջանը ոչ միայն անկախ չէր, այլև այդ մասին նույնիսկ չէր էլ մտածում: Նախագահ Մուսթաֆա Պեյկովը աշխատանքային շարժումը հիմնականում անցկացնում էր

Ջաֆարյին հակառակ կարծիքի է: Նա հիշեցրել է, որ «Մոսկվայի Կարմիր հրատարակում զորահանդես անցկացվել է 1941թ. Օկտեմբերի 7-ին, երբ ռազմաճակատում դրությունն օրհասական էր: Այդ զորահանդեսը բարձրացրել է մարդկանց ոգին: Դեռևս դրանով է սկսվել Հայրենական մեծ պատերազմում թեկունը»:

Ինչպես ասում են, մեկնաբանություններն ավելորդ են: Բաքվում, այսօրվա, զորահանդես կազմակերպվում է, որպեսզի «մարդկանց ոգին բարձրացվի»: Պարզ ասած,

Չորահանդես Կազանի՞ց հեռո

վազորությամբ օժտելու» օրն է: Այնպես որ, Ադրբեջանում իրադրությունը սեփական զինված ուժերին, այլ օտար երկրի զավթիչ զորքերին են տրամադրվում մասնաճյուղեր:

Մոսկվայում՝ Բնակչության միությունների միջոցով հարյուրավոր հազարավոր մարդեր են մեկնում Ադրբեջան: Այնպես որ զորահանդեսը կարող է ամեն ինչ խորհրդանշել, բայց ոչ՝ Ադրբեջանի «դեմոկրատիկ հանրապետության 20-ամյակը»:

Իլիամ Ալիևը դրանով «ուժ է ցուցադրում» սեփական հողատերերին, իսկ զուցե նաև՝ միջազգային հանրության առաջ: Արտաքին այն է, որ զորահանդեսը ժողովուրդի կողմնակցությունն է ցուցաբերում Ադրբեջանի 20-ամյակը:

Անկախություն հռչակելուց ի վեր Բաքվում երկու զորահանդես է անցկացվել՝ 1992 և 2008 թվականներին: Առաջինը ընդունել է դաշնային կառավարության Դափնեկր Ղազիբովը: Բայց անցկացվել է սեպտեմբերի 9-ին: Հունիսին, ամենայն հավանականությամբ, իշխանությունները վստահ չեն եղել, որ ԼՂՀ խաղաղ բնակչության դեմ սանձազերծած ընդգրկում ռազմաբարձր հաջող ելք կունենա: Իսկ սեպտեմբերին իրենց թույլ են սվել Բաքվում զենք խաղացնել, քանի որ «Ադրբեջանական զինված ուժերի» մեջ սարսափածակներ էին: Այս օրը 4-րդ բանակի միջոցով ՀԱՄԾ ՋՈՒ 4-րդ բանակի անդրադրված, իսկ Մարտակերտը՝ մեծ մասամբ, արդեն գրավված էին: Իշխանության գալով՝ Չեյրաբադ Ալիևը համեստ է գտնվել եւ զորահանդեսներ չի կազմակերպել: Իսկ որի Ալիևն, ինչպես տեսնում ենք, որոշել է երկրորդ անգամ «մկաններ խաղացնել»:

Այդուհանդերձ, դա, ըստ մասնակի տեղեկությունների, լինելու է «անմասնադատ զորահանդես, որի ժամանակ հանդիսավոր ֆայլով անցնելու են ՊՆ ռազմական դրոշմները եւ լիցենզիայի կոստյումները, բանակային զորամիավորումների, հասույթի սահմանափակումներ, ԱԱ նախարարության, դեմոկրատիկ սահմանադրական ծառայության, ՆԳ ներքին գործերի զինծառայողները եւ ԱԻ նախարարության անձնակազմը, զորահանդեսի մասնակիցներին ծովից կազակցեն ռազմածովային ուժերի նավերը»: Ցուցադրվելու է նաև «համաժողովրդական զինված ուժերի»:

Ինչի՞ համար է այս ամենը: Ադրբեջանական հանրության մեծամասնությունը, ինչպես գրում է նույն «Չեյրաբադ»-ն, գտնում է, որ «սարածների մի մասը կորցրած երկրում բարոյական չէ զորահանդեսներ անցկացնել»: Այս առթիվ ռազմական մեկնաբան Յուսուֆ Աբախովը համարում է, որ «Մեծ գեներալն էմր ոչ թե հակամարտության սրագծում նախաձեռնի, այլ լայն մոտ էմր համաձայնության հասնելուն»: Կազանի հանդիպումից ակնկալվում են նաև Միացյալ Նահանգները եւ Ֆրանսիան: Համեմատյալ դեպք, երկու երկրներն այդ մասին նկատել են սվել համադրաստիանաբար Բաքվում եւ Երևանում իրենց դեսպանների մակարդակով: Իսկ ԱՄՆ-ում աշխատանքային այցով գտնվող՝ Ադրբեջանի արտգործնախարար Մամեդյարովը հանդիպել է ՄԱԿ-ի գլխավոր գրասրուղարին, վերջինս նույնպես ցանկություն է հայտնել, որ առաջիկա բարձր մակարդակի բանակցություններն արդյունավետ լինեն:

«Չեյրաբադ»-ն գրում է, որ այդ զորահանդեսը «կլինի նշանակալի՝ նվիրված լինելով Ադրբեջանի դեմոկրատիկ հանրության 20-ամյակին»: Բանն այն է, սակայն, որ ներ-

հիամ Ալիևը դրանով «ուժ է ցուցադրում» սեփական հողատերերին, իսկ զուցե նաև՝ միջազգային հանրության առաջ: Արտաքին այն է, որ զորահանդեսը ժողովուրդի կողմնակցությունն է ցուցաբերում Ադրբեջանի 20-ամյակը:

Իսկ Իլիամ Ալիևը ծրագրում է հունիսի 26-ին «նավից անմիջապես հասնել դաշնահանդես»: Մոխսեմ ԿԱՏՐԱՎ ԱԹԵՆԵՅԱՆ

«Տարալից եկող ջերմ ֆամիներ»

1-ին էջից
Նույն այս ժամանակահատվածում, երբ նախադասարաններն է հրահանգում հայրը Հայաստան, Իրանի փոխնախագահ, Երևանի միջազգային դաշնակցության կազմակերպության նախագահ Սոհանմար Ջավադ Սոհանմարը հանդես եկավ Ադրբեջանին մեղադրող հայտարարություններով: Հստակ Իրանի դաշնակցության «ԻՐԱՆ» գործակալության փոխնախագահը նշել է, որ Ադրբեջանը նավթի արդյունահանման հետեւում շարունակում է Կասպից ծովը եւ անուշադրության մասնում Երևանի միջազգային խնդիրները: «Ղազախստանում կայանալի Կասպից ծովին նվիրված հերթական ճիսի ընթացումն անհրաժեշտ է լուրջ փնտրելուներ անցկացնել ծովի էկոլոգիական վիճակի դաշնակցության վերաբերյալ», նշել է Սոհանմարը: Ադրբեջանին մեղադրում հասցեագրել է նաև Իրանի Կասպից ծովի էկոլոգիական հետազոտությունների ինստիտուտի սնտերն Ռեզա Փուրղոլանը: Իրանցի էկոլոգները՝ Ադրբեջանին մեղադրում են ուղղում ոչ միայն այն ժամանակ, երբ Ահմադինեմադը դաշնակցություն է գալ երեւան, այլ այն բանից հետո, երբ նույն Ահմադինեմադը ինքն իրեն նշանակեց Իրանի նավթի նախարար: Հետեւաբար՝ այս մեղադրանք-

ներ կարող են եւ Իրանի նորանշանակ «նավթի նախարար» անձնական հրահանգները լինել: Բախում նոր չէ, որ հայտնվել է Կասպից ծովի ափին, առաջին արհեստը, որ այնտեղից նավթ է արդյունահանում, հետեւաբար՝ նոր չէ, որ աղտոտում է ծովը: Ինչպես՝ «էկոլոգիական, հիջաբային» ինչպես նաև Կասպից ծովի բաժանման վերաբերյալ ունեցած սարածայնություններից եւ խնդիրներից զատ Բախում ու թեհրանը այլ բազմաթիվ խնդիրներ են ունենում: Ընդ որում՝ թեհրանի ազգային անվանազանում առնչվող խնդիրներ: Այսպես՝ գրեթե ստեղծված ամերիկա-ադրբեջանական հարաբերությունները դեռապես Բայազյանի նշանակումից հետո, կարծես թե նոր սեղանաբար են արձանագրում: Մասնավորապես աշխատանքներ են սարվում, որպեսզի ամերիկա-ադրբեջանական միջկառավարական համեմատողական վերլուծի իր աշխատանքները: Այս մասին մայիսի 31-ին Բաքվում հայտարարեց Ադրբեջանի ֆինանսների նախարար Սամիր Շարիֆովը: Ավելին՝ ինչպես նշում են մի Եւրոպայի ադրբեջանական կայքեր՝ Բաքվում կայացել է ամերիկա-ադրբեջանական ռազմական հարցերով խորհրդակցություն: Անուշադրաբար՝ սարածաբանում որեւէ երկրի «ռազմական հարցերով խորհրդակցությունը», աղապա համաձայն զորավար-

ծությունների մասին դաշնակցական ծրագրերում ձեռքբերումը վաճառված հեռ, անմիջականորեն անհանգստացնում է Իրանին: Այս ամենը բավական չէ, Իսրայելի նախագահ Շիմոն Պերեսը, «Կոլ Իսրայել» ռադիոկայանի տեղեկացմամբ, հայտարարել է, որ «ժամանակն է Իրանը Երևանից հեռացնելու հակահրթիռային համալիրներով»: Պերեսի խոսքերով՝ այս Երևանում կարող են անել ԱՄՆ-ը, ՆԱՏՕ-ն եւ մեծավորաբանության ու կենտրոնական սարածաբաններում Իսրայելի դաշնակցությունը: Իսկ ովքեր են այդ դաշնակցությունը, դժվար չէ կռահել, մասնավոր դրանցից մեկին: Որ Իրանից մոլլաներից եւ գործիչներից ոմանք Ադրբեջանն անվանում են անգամ «սիոնիստական», որ Իսրայելի արտգործնախարար Ավիգոր Լիբերմանը հաճախ է հյուրընկալվում Բաքվում՝ «սիրելի բարեկամ»: Էլմար Մամեդյարովին, եւ որ Ադրբեջանի ռազմական դոկտրինում «Ադրբեջանի համար վստահավոր երկրների» ցանկում առաջատար դիրքում է Իրանը, ինչ-որ բանի մասին խոսում են: Եվ «մի փչ» գոնե դաշնակցությունում հարցին, թե ինչու է Սահմանը Ահմադինեմադը գալիս Երևան՝ «զարգացնելու Հայաստանի հեռ գործակցությունը բոլոր (այդ թվում, փաստորեն, ռազմական-Պ. Ա.) ուղրներում:

Չավախահայությունը նեց մայիսյան հերոսամարտերի 93-ամյակը

2003-ից վիրահայերը մեծ շուքով են նշում 1918-ին թուրքերի դեմ մղած հայ-վրացական ինքնապաշտպանական պայքարի հաղթանակների տարածումը: 1918-ին հայերը արյան գնով թուրքերին թույլ չսվեցին հասնել Թբիլիսի: Սաթխան, որ դաշնական աշխատություններում Սադալ անվանումն ունի, Եւրոպայում կենսագրություն ունի: Ինչպես նախկինում, այսօր էլ ամբողջությամբ բնակեցված է հայերով:

Նախկին բանակի Եւրոպայի խորքը: Պատմության մեջ մնացել է վկայություն, որ թուրքերը, հանդիպելով մեծ զինադրության, փախուսելով լինելով, որ ռուսական զորքերը հեռ են փախել, այդպես էլ չհամարձակվեցին Եւրոպայի գրոհը», «Ազգ»-ի հեռ գրուցում ասաց Արսյու Սանոյանը: Տոնակատարությամբ մասնակցում էին Կրասնայի բարձրագույն դաշնակցական Սանյու-Չավախահայությունը:

Արդեն 9 արի տոնակատարության մասնակցում են հայ եւ վրաց դաշնակցային:

Չավախահայությունը 93-ամյակին՝ հունիսի մեկին, կրկին մարտաբար էր Սաթխան: Մարզական միջոցառումներով ու ձիավարության միջոցով վիրահայերը տոնում դաշնական հաղթանակը: Երևանից ժամանած «Մարտիկ», «Սայաթ-Նովա» խմբերն ու Ախալաբախի «Փարվանա» երգի-դրամի ազգագրական համույթն էլ աղախվում էին տոնի երաժշտական հասկածը: Պատմաբան Արսյու Սանոյանը, որ որդիների հեռ միջոցառման կազմակերպիչն է, օրվա խորհրդին նվիրված բազմաթիվ զրբերի հեղինակ է: «Այդ օրերին ամեն հինգերորդ սաթխացուց չուրջ տուն չլերադաձավ: Սաթխացիների փոքրաթիվ ջուկաները դաշնակցական կանոնավոր զորի դեմ: Միայն աղիության եւ հայրենասիրության Եւրոպայի կարողացան կասեցնել թե-»

Ս. Տ. Չավախահայությունը

Տանագործակցությունի նդաս ճանաչման

Մայիսի 12-ին ՀԲԸՄ-ի Բոսոնի երիտասարդ արհեստավարների եւ ՀՀԳ Մարդարադաս խմբերի անդամները համագործակցելով կազմակերպել են հայոց ցեղասպանության ճանաչման ի նդաս գիտաժողով, որին մասնակցել են Արմա Համբարյանը, Մարկ Մամիկոնյանը, Մայլ Սեմոյանը եւ հաչիկ Մուրադյանը: «Ցեղասպանության ճանաչումը: Հեռագա անելիներ» գիտաժողովի, որին որդես համադրող մասնակցել է «Արմինյն միոր սիեթեթթթ» Եւրոպայի խմբագիր Ալին Քրիստյանը, բանախոսներն իրենց ելույթներում փնտրել են ցեղասպանության ճանաչման հեռ կաղաված մի Եւրոպայի, ներառյալ սփյուռքի կառույցների դերը դաշնակցական կառույցների եւ փոխհասոցման գործըն-

թացներում, ցեղասպանագիտության դասավանդման կարեւորությունը Մ. Նահանգների բուհերում, Չավախահայ ու Ղարաբաղի անվանագրության հեռակարները եւ ժխտական փաղափակության Եւրոպայի ճանաչման համար թուրքական կառավարության հակադրած հարյուրազարավոր դրվարները: «Իրոք լավ նախաձեռնություն էր սարբեր խմբակցությունների անդամների այս համագործակցությունը, քանի որ մեմբրոլու էլ աշխատանքներ են անում մեր բոլորի բարորության», նշել է այդ առթիվ ՀՀԳ Սեմոսոնի Նոդեհ մասնաձյուղի ասեմադրես Սեփա-Նոս Եեթեյանը: Տեղեկությունը տրամադրել է ՀԲԸՄ-ի Նյու Յորքի կենտրոնական վարչության մամլո գրասենյակը: Ս. Տ.

Երկու մեղալ հայ երեխաներին միջազգային ցուցահանդեսում

Տայիսկան երգն ու պարը՝ չեխական Լիդիգետում

Հունիսի 1-ին չեխական Լիդիգետում բացված Գեղարվեստի 39-րդ միջազգային մանկական ցուցահանդեսում այս օրի մասնակցել են 66 երկրների 25 450 աշակատներ: Միջազգային ժյուրին ներկայացված աշխատանքներից մրցանակներ է սվել 1471-ին, այդ թվում՝ Հայաստանից ներկայացված 5 աշխատանքների: Մեղալի է արժանացել Դիլիջանի Շարանբերյանի անվան գեղարվեստի դպրոցը՝ Ալիկ Եսայանի (7s.), Թամարա Քոչարյանի (11 s.), Ալիանա Մուկուչյանի (12 s.) եւ Սոֆի Սիմոնյանի (6 s.) ներկայացրած գեղանկարչական աշխատանքների համար: Ցուցահանդեսի մեղալի է արժանացել նաեւ Վանաձորի Գրիբոյեդովի անվան 11 միջնակարգ դպրոցի սան Գագիկ Թադեոսյանը (12 s.)՝ հայկական եկեղեցու լուսանկարի համար: Եվ մեկ հայ՝ Պրահա 1-ի դպրոցներից մեկի սան՝ 13-ամյա Դենիս Գալարյանը, արժանացել է հասուկ մրցանակի:

Այս օրվա միջոցառումը հասկանալի էր նաեւ նրանով, որ ցուցահանդեսի բացման գեղարվեստական մասը ներկայացրին Պրահայի հայկական Երեւանի դպրոցի սաները՝ ժողովրդական երգ ու պարով, ինչը ջերմորեն ընդունվեց հանդիսականների կողմից:

Հանդիսությանը ներկա էր ելույթ ունեցավ Չեխիայի Սեմաշի փոխնախագահ Պրեմիալ Սոբոլևան, որը կարևորեց մանկական նման ցուցահանդեսի նշանակությունը այնպիսի մի գյուղում, ինչպիսին Լիդիգետն է: Պատանակների ելույթներից նաեւ մրցանակների հանձնումից հետո Լիդիգետ թանգարան-մասկետարաիի Եսայանը բացվեց մրցանակների արժանացած աշխատանքների ցուցահանդեսը, որը կգործի մինչև հոկտեմբերի 31-ը:

Հիշեցնենք, որ այս գյուղը 1942 թվականի հունիսի 10-ին ոչնչացվել է Գալիցիայի կողմից, գոհվածների թվում էին նաեւ 82 երեխաներ, որոնց հիշատակին նվիրված հուշահամալիր է կառուցվել: Պատանակների հանձնումից հետո Լիդիգետի թանգարանային համալիրի սարածում է: Այդ հրեշտակի փաստին է նվիրված նաեւ օրեր չեխական կինոթատրոններում ցուցադրվող «Լիդիգետ» գեղարվեստական ֆիլմը, որով առաջին անգամ անդրադարձ է կատարվում 70 օրի առաջ այս գյուղում կատարված ողբերգական դեպքերին:

ՆԱԿԵ ԱՍՏԵՅԱՆ, Լիդիգետ-Պրահա

Կարգալույծ է հռչակվել Արել Բահանա Մանուկյանը

Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հունիսի 1-ի հայրադարձական սնորհությունը կարգալույծ է հռչակվել Արել Բահանա Մանուկյանը՝ նկատի առնելով նրա կողմից Երեւանի ընթացիկ հիմնականում վերաբերյալ մայիսի 5, 2011 թվականի սնորհությունը:

Կարգալույծ հռչակված հոգեւորականն այսուհետեւ կրասկի աշխարհականների Երեւանի կաթողիկոսի անունով՝ Հրաչ Մանուկյան:

ԶՈՐԻ ԲԱՆԱՅԵՆ, Երեւանի օլիմպիանոս

ընդհանրապես մենք Նախիջեանից ենք»: Պատմեց եւ այն մասին, որ երբ հարեան Սեմարանս ֆալաֆից ինչ-որ մեկը գալիս էր Սուրբաբայ, անդաման հիշում ու բարձրաձայն ասելիս էին աղա Յովսեփի Յովհաննես Ամիրխանյանի անունը՝ Արցախից: Ես գիտեի Ամիրխանյանի դասնությունը: Նրա հայրը Շուշիից էր, մայրը՝ Նախիջեանից: 19-րդ դարի սկզբին նա մոլորակի ամենահարուստ հայն էր (կամ ամենահարուստներից մեկը): Սեմարանսը մեջ էր իր ժամանակի ամենաազդեցիկ եւ հարուստ սեների ու ընտանիքների հետ: Պատմեց Ռաֆիկ Աբրահամյանը գրում է, որ Արեւելահայաստանը Ռուսաստանին միացվելուց անմիջապես հետո (1828 թվականին) Ամիրխանյանը դիմել է ռուսական ցար Նիկոլայ Առաջինին եւ անհավասարի գումարներ առաջարկել Երեւանը վերածնելու համար: Դա հետաքրքիր էր, ուսանելի դասնություն է, եւ կարծես մեկ իմաստ ունի անդրադարձնել դրան: Իսկ առայժմ վերադարձնում եւս չկա ինչպիսի մարտի մահ: Ցավով, չկարողացա կարծիք խոստանալ: Սեմարանս հետ մայրամուտով էին, որ «Ար-

եւսում հազար մարդ: Ճավա կղզու բոլոր ֆալաֆետներում կային մեր ազգականներից ու ծանոթներից: ԶԷ՞ որ մեծամասնությունը Նոր Ջուղայից էր: Սովորել են հայկական դպրոցում: Հայ մանկավարժներ էին երաժշտություն սովորեցնում երեխաներին: Ես հանդես էի գալիս համարում: Ռուսները բարձր էին նվազում: Ունեին բարձր: Եռանդուն աշխատում էր բարեգործական միության ծառայությունը: Մանավանդ կանանցը: Ուրախ հարսանիքներ էին անում: Ամեն ինչ այնպես էր, ինչպես մեր ժողովրդի մոտ է ընդունված: Բոլոր միջոցառումներն անցկացվում էին եկեղեցում...»:

Ահա այստեղ ես ընդհատեցի իմ գրությունս: «Իսկ եկեղեցին դաժանվել է»: Եվ առանց դասախոսի ստասելու ավելացրեցի, որ Ջակարայում եկեղեցի կար դեռեւ 1852 թվականից, իսկ այ, Սուրբաբայի վերաբերյալ սկսվել էր չունենալ: Առաջ անցնելով ասեմ, որ Տիգրան Մարթայի հետ հանդիպելուց հետո բացեցի «Սփյուռք» հանրագիտարանը: Այնտեղ տեղեկություններ կան միայն Ջակարայի եկեղեցու մասին: Երբ է, գրված է, որ այն արդեն

ից եւ Հնդկաստանից: Գրում բերված են նաեւ բոլոր բնակավայրերը, որտեղ հայեր են հիմնավորվել: Կա արդեն գոյություն չունեցող Սուրբ Հովհաննես հայկական եկեղեցու լուսանկարը: Նվազում է, որ ներկայումս Ինդոնեզիայում հայեր կան: Այնպես որ, լիովին բնական էր թվում, որ Մետրո Մաեսոնի անունը կրող ծովաբերդի բարդ ու անվերջանալի երթուղուն չէին մերտնել (ավելի ճիշտ՝ բացառել էին) Ինդոնեզիան: Ծրագրել էին Սիդնեյից հետո կանգ առնել միայն Սիդնեյում, որտեղ աղբյուր է գործում է Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի ֆրիսոնեական հնագույն գործող եկեղեցին: Այդպես էլ կվարկեին, եթե Սիդնեյում չհանդիպեի ինձուստանյա Մարթա Աբգարին: Այցելեցի դասախոսը: Բայց սա հենց այն դեպքն էր, որի մասին ասում են՝ «Այստեղ խառն էր Աստու մասը»: Իմանալով, որ Սիդնեյում կա այդ սարիի կին, որն ավստրալից հետո տեղափոխվում է միայն սայլակով, որտեղից այցելել նրան: Անկեղծ ասած, ծեր մարդիկ, որոնց թվին այսօր լիովին կարելի է դասել եւ ինձ, միշտ էլ իմ քույրուքույրներն են եղել: Հաց ու ջրից զրկի,

Եվ մեկ ահեղի փուլ մնաց «Արմենիա»-ի նավախելի հետեւում: Առաջադրված շեքով դա մի անբող աշխարհամաս է: Ավստրալիան՝ իր ողջ ջրային ցրտադասով՝ անծայրածիր խաղաղ կամ Մեծ օվկիանոսով, Նորգելանդական կղզիներով եւ Թասմանի ծովով: Եվ ահա Սիդնեյից հետո 1852 մեք կազմող յուրաքանչյուր մղոն «Արմենիա»-ն մոտեցնում է Հայաստանին: Հիմա արդեն, ինչպես հաճախ էր դասախոսը, մենք սիրոված չենք լինի ո՛չ հեռ գնալ, ո՛չ կտրուկ Երզնկայի կողմ: Ավստրալիան զսնվում է Հայաստանից դեղի հարավ-արեւելք, իսկ «Արմենիա»-ն հիմն լողում է դեղի հյուսիս, որդեսգի կանաչ մայրամասի ամենախոստովանված վերջավորությունից ուղղություն վերցնի դեղի հյուսիս-արեւմուտք:

«Արմենիա»-ն լողում է դեղի... Հայաստան Անուշիկ սիկին Մարթան

աշխարհաբուրդը դասնադաս կայացավ: Կա դարձ, սրամաքանակ մեթոդ. դուրս եւ եկել մի ներքին ծովից եւ վերադարձել նույն ծովի ջրեր: Մեր դեղում դա Սիդնեյական ծովն է: Իհարկե, կա նաեւ ամենահասարակ սարբերակը. ելել եւ Ա կեսից եւ վերադարձել նույն կես: Սակայն կա առավել հստակ մի սարբերակ, որը հնարավորություն է տալիս ոչ թե մեկ մարկի կեսն ընդունել որդես վերցնալով, այլ այն տեղը, որն անհրաժեշտ է եղ: Դրա համար դեղ է հասել բոլոր միջոցառումները եւ միատեսակ դասախոսի կարգով անցնել, ասենք, գրոյական միջոցառում եւ դրա հակադարձ 80-րդով: Սեմարանսը անցել ենք մեկը, թե՛ մյուսը, չխոսեմք արդեն կտրած հեռավորության մասին, որը մեկուկես անգամ ավելի է, քան հասարակածի երկարությունը: Սակայն հենց սկզբից որոշել էին որդես հազարավային կես վերցնել Փոթի նավահանգիստը՝ քառասունմեկերորդ երկայնության վրա: ԶԷ՞ որ այն ժամանակ մենք մտածում էինք, որ «Արմենիա»-ն «Կիլիկիա»-ի օրգանական եւ սրամաքանակ Երեւանի կողմնակայանն էր: Գրեցի ինչ-որ մի բան, որ լուծում էինք ու լուծում ենք ծովաբերդային միտնույն խնդիրները:

բայց ինձ հնարավորություն տուր խոսելու, գրուցելու նրանց հետ: Տիկին Մարթայի մոտ ինձ տարավ Ռիմայ Չարսըրը, որը բացատրեց իր անսովոր ազգանունը: Հնդկաստանում Աստվածատրան ազգանունը ունեցող նրա հոր սկսվելը ոչ մի կերպ չկարողանալով ձգարիս գրի առնել անձնագրում, դասնայաները վերցրել ու «կնեմ» էին նրան իրենց ձեռքով: Տիկին Ռիմայի որդին Փարիզում է, իսկ դուստրն իր հետ աղբյուր է Սիդնեյում: Ինձ իրեն կեսամբում ու մեղադրում է նրա համար, որ ընթացիկ մասին մտածելու փոխարեն՝ աղջիկը Երեւանում է ուսումը համալսարաններում:

Տիկին Մարթայի սենյակը մաքուր էր եւ հարմարավետության մարմնացում էր: Նա տեղաբերվում է սայլակով, այդ դասնառով էլ հասկանի ոչինչ թափված չէ: Նրա որդիներից մեկն աղբյուր է Սիդնեյում, մյուսը՝ Մելբուրնում: Երեք թոռների հետ հաճախ այցելում են Տասիկին, որն, իր ասելով, ոչ մի խնդիր չունի նույնիսկ սարսափելի վթարից հետո: Իր զավակների ծակասագրի համար հանգիստ է: Աղբյուրն է իր կյանքի, ծնողների, ամուսնու մասին հիշողությունները: Երկու օրի առաջ (սայլակով) թռել է Սուրբաբայ միայն նրա համար, որ այցի գնա հոր գերեզմանին: Պատմում է իր մանկության մասին, իսկ ես ցանկանում էի դառնալ նրա եւ հարցնել Սուրբաբայի մասին: Սակայն տիկին Մարթան ասեւ գուշակում էր իմ մտքերը, եւ ես հասցնում էի միայն ոչ թե գրել, այլ սղագրել: Այդ գրառումից մի հասկած բերեմ, գործնականում առանց խմբագրման. «Ծովել են Ինդոնեզիայում, Սուրբաբայ նավահանգստային ֆալաֆում 1921 թվականին: Հայրս Սարգիս Պողոսյանն էր, մայրս՝ Մարիամը: Երկուսն էլ Նոր Ջուղայից էին: Բուն Ինդոնեզիայում այն ժամանակ աղբյուր էր մոտ

գոյություն չունի: Տիկին Մարթան ինձ ուրախացրեց նաեւ նրանով, որ սեփական աշխարհ էր տեսել Սուրբ Գեորգ եկեղեցին ընդամենը երկու օրի առաջ: Ինչպես արդեն մեկ են, նա այցելության էր գնացել հոր գերեզմանին եւ, իր իսկ խոսքերով, չէր կարող չայցելել այն սաճարը, որտեղ հոգեւոր եւ իրավաբանական արարողությամբ ձեւակերպվել էր նրա եւ սիրելի Արմեն Աբգարի ամուսնությունը, որն առաջին անգամ տեսել, լսել էր նվագող աղջկան ու սիրահարվել:

Իսկ չունե՞ք Սուրբ Գեորգի որդեւ լուսանկար, հարցրեցի ես ու ավելացրի, եւ ո՞ւմ է դասկանում եկեղեցին հիմա:

Ինչպե՞ս թե՛ չունեն: Ունեն: Լուսանկար: Եվ մի լուսանկար էլ կա Սուրբաբայի մասին դասնող ամուսնուն: Ինչ վերաբերում է եկեղեցուն, գնել են ֆրիսոնյաները:

Ես հուզմունքով թերթիցի ամսագիր: Իմ տեսում արձանակարից եկեղեցու ուրվագծերը: Եվ այդ նույն դասին էլ հասկացա, որ փոխվում են թե՛ մեր երթուղին, թե՛ գրաֆիկը: Դա նշանակում է, որ նորից հեռախոսով, ախուվախով (ի դեպ, ոչ միայն հարազատները) տալու են նույն հարցերը. «Ե՞րբ եմ վերադառնալու: Ինչպե՞ս կարելի է: Խիղճն էլ լավ բան է»: Բայց ոչինչ չենք կարող անել: Ոչ ես, ոչ անձնակազմը: Միայն ու միայն փոխել երթուղին: Թեկուզ մայրս, բայց դեղ է: Առեսնավ ճավա կղզուն ոչ թե արեւսյան, այլ արեւելյան կողմից, որտեղ զսնվում է Սուրբաբայում:

Տիկին Մարթայից հետաքրքրվեց ճավա կղզուն կյանքի մասին, այն մասին, թե Սուրբաբայում ինչպիսի մարզական, երաժշտական մրցույթներ էին անցկացվում: Պատմեց, որ իր հայր Սարգիսը ամեն անգամ, երբ խոսք էր բացվում Նոր Ջուղայի մասին, անդաման հավելում էր. «Իսկ

Արցախյան դաժնորեն մասնակիցը՝ սադրանքի կազմակերպիչ Թուրքիայում

Թուրքիայում նախընտրված իրավիճակը գնալով սրվում է՝ արտահայտվելով սադրանքներով, փոխադարձ վիրավորումներով, հարձակումներով ու միջադեպերով: Թուրքիայի նախընտրված իրավիճակի հանդեպ հետաքրքրությունը բավական բարձր է Հայաստանում: Չուս միջադեպային առումով երբեմն լայն հեռավորության փաստեր են ի հայտ գալիս, ընդ որում, կադրված դարաբաղյան դաժնորենի հետ:

Վերջերս արթն հրադարակումներ են եղել հունիսի 6-ին Դիարբեքիր ֆաղափում կայանալիք հանրահավաքի ժամանակ «գործ գայլերի» ֆաղափական կազմակերպությունը՝ Ազգայնական Երիտասարդական Միությունը ծագրել էր սադրանք կազմակերպել, որը ղեկավարում էր արյունալի բախումները: Կուսակցության հանրահավաքի ժամանակ ծագրված է եղել կասարել մի ֆանի ցուցարարի սղանություններ, որոնցով քարոզարար կուսակցության վարկանիշը ընտրությունների նախօրեին:

Նախօրե ձեռք բերված տեղեկությունների հիման վրա Թուրքիայի հասույթ ծառայությունները, թուրքական հրադարակումների համաձայն, կանխել են սադրանքը եւ ձերբակալել նրա կազմակերպիչներին, որոնց թվում է նաեւ Ազգայնական Երիտասարդական Միության անդամ, ԱԸԿ նախկին առաջնորդ Ալիարսլան Թյուրքեի թիկնադատ Յուսուֆ Չիլյա Արիաջը: Վերջինիս անունը հիշատակվում է թուրք ազգայնականների բազմաթիվ աղմուկահարույց գործողություններում թե՛ Թուրքիայի ներքին, թե՛ սահմաններից դուրս, մասնավորապես՝ Լեռնային Ղարաբաղում, Չեչենիայում եւ Իրաքում:

Անգամ «Երեւանում» կազմակերպության գործով դատարանի մեջ որոնք վկա ներգրավված Արիաջը, ըստ «Միլիտեթ» թերթի, 1992 թ. մի խումբ թուրք ազգայնականների հետ կամավոր մեկնել է Արցախ, որտեղ մասնակցել է Արցախի դեմ սարկոլ մարտերի որոնք «Ռուզգյար» (համի) ստորաբաժանում փոխգնդապետ: Արցախյան մասնավորապես Ա. Էլչիբեյի կա-

ռավարման ժամանակ Ազգայնական Երիտասարդական Միության առաջնորդ Ալիարսլան Թյուրքեի մտադրություն ուներ Բաքուի մոտակայքում ստեղծել «Բոզգյար» (գործ գայլ) անվանվող ձեռքարձ թուրքազգայնականների վերահսկողությամբ եւ ղեկավարությամբ ադրբեջանցի եւ այլ թուրքազգու ժողովուրդների երիտասարդներին ռազմա-դիվերսիոն գործողություններ իրականացնելուն վարժեցնելու համար:

Դրա փոխարեն 1992 թ. Բաքուի մոտակայքում հիմնվեց «Ռուզգյար» անվանվող ձեռքարձ, որտեղ թուրք ազգայնականները վարժեցնում էին ադրբեջանցի ազգայնականներին, որոնցից ստեղծվեց «Ռուզգյար» ստորաբաժանումը: ԼՂ-ի դաժնորենի իր մասնակցությունը եւ Արցախյան թուրք ազգայնականների ծավալված գործունեությունը Յուսուֆ Չիլյա Արիաջը նկատարել է 2005 թ. Սամբուլում լույս տեսած իր հեղինակած «Արյան փոթորիկ» գրքում:

Ա. Ս.

Իսրայելի Գերմանիայից փոխհատուցում կդահանջի վարունգի դասձառով

Ռուսաստանը ընդհատեց ԵՄ բանաջարկների ներմուծումը

Իսրայելի կառավարությունը մտադիր է Գերմանիայից փոխհատուցում դահանջել գերմանացի փորձագետների սխալի կադրակցությամբ, որը բազմամիլիոնանոց վնասներ դահանջեց իսրայելացի հողագործներին: Խոսքը վերջին շաբաթներին Գերմանիայում եւ ԵՄ որոշ այլ երկրներում տարածված կադրակցության վարակի մասին է, որի ադրբեջանցի գերմանացի փորձագետների մայիսի 24-ի հայտարարության, Իսրայելից ներմուծված վարունգներն են: Մեկ շաբաթ անց գերմանացիները հերքեցին իրենց իսկ հայտարարությունը, խոստովանելով, որ վարակի ադրբեջանցիները հարկավոր է փնտրել Գերմանիայի հյուսիսային երկրամասերի մթերների մեջ: Բայց սեւ գործն արդեն արված էր, եւ դրանից ռոմեց առաջին հերթին Իսրայելի գյուղատնտեսությունը:

Այդ երկրի գյուղատնտեսության նախարար Ռոզա Ազիզարի խոսքերով՝ Գերմանիայի անհիմն մեղադրանքների հետեւանումը Իսրայելի գյուղատնտեսությունը կրել է անուղղելի վնաս, հողագործների շաբաթական կորուստները կազմում են 200 մլն եվրո: Այդ մասին հաղորդում է «Շոիդեթ» շաբաթաթանգը: Բացի դրանից, Իսրայելի փոխվարչապետ Ալֆրեդո Պերես Ռուբալկաբան Cadena SER ռադիոկայանին սված հարցազրույցում չի բացառել դատարանի հայցի հարուցումը Համբուրգի դատարանի երկրամասի դեմ, քանի որ նախադեպ հենց Համբուրգի առողջադաշտի ինստիտուտում էին հայտարարել իսրայելական վարունգի «վնասակարության» մասին:

Ռուբալկաբանի խոսքերով՝ ի սկզբանե հայտնի էր, որ Իսրայելի կադրակցությունը ադրբեջանցի թունավոր ցու-

ղիկի տարածման հետ: «Այդ վարակի հարուցիչն Իսրայելից երբեք չի եղել», հայտարարել է նա իր հարցազրույցում:

Իրոք, Իսրայելից ադրբեջանցի սուր վարակով ախտահարված ընդամենը երկու հիվանդ կա, ըստ որում, նրանք երկուսն էլ վերջերս են վերադարձել Գերմանիայից:

Ի դեպ, Գերմանիայում հիվանդների թիվն անընդհատ աճում է. հունիսի 1-ին արդեն անցնում էր 1500-ից: Պարզվել է, որ հիվանդությունը հասկալիք էր տեսնում եւ սանում տարեց կադրակցության: Արդեն արձանագրվել է մահվան 17 դեպք. 16-ը՝ Գերմանիայում, 1-ը՝ Ըվեդիայում (Գերմանիայից վերադարձած անձ է): Հիվանդության առանձին դեպքեր արձանագրվել են Ըվեդիայում, Լեհաստանում, Դանիայում, Նորվեգիայում, Ըվեդյա-րիայում, Հոլանդիայում, Ֆրանսիայում, Մեծ Բրիտանիայում: Սակայն հայտնի է, որ այդ երկրներում վարակը թունավոր չէ եւ թերեւս տեղական ծագում ունի:

Գերմանիայից բացի, իսրայելական մթերների ներմուծումը դադարեցրել են Դանիան, Չեխիան, Լյուքսեմբուրգը, Բելգիան, Հունգարիան, Ավստրիան, Ըվեդիան: Ըստ news.am կայքի, մայիսի վերջին Հայաստանը եւս դադարեցրել է «Բնական ծագմամբ» իսրայելական մթերների ներմուծումը:

Հունիսի 2-ին Ռուսաստանը իր հերթին ժամանակավոր արգելիք սահմանեց եվրոմիության բոլոր երկրների թարմ բանջարեղենի ներմուծման վրա: Ինքնեթափա գործադրությունը նույն է, որ ավելի վաղ Ռուսաստանը արգելել էր միայն իսրայելական եւ գերմանական թարմ բանջարեղենի ներմուծումը:

Պ.Բ.

Ամերիկյան ռազմավարական հրթիռները 30 տկոսով շատ են ռուսականներից

Ամերիկյան ռազմավարական միջմայրցամաքային հրթիռները եւ միջուկային մարտավախիկները 30 տկոսով շատ են ռուսականներից: Այս սվալներն են բերվում ղեկավարության մեջ տեղի հրադարակած հաշվետվության մեջ, նույն է Ֆրանսիայում:

ԱՄՆ զինված ուժերում կան ցամաքային, ծովային եւ օդային բազմաբաժան 882 միջմայրցամաքային բախիչ-հիկ հրթիռներ: Ռուսաստանում դրանց թիվը 521 է: Ամերիկյան հրթիռներն ունեն 1800 մարտավախիկ, ռուսականները՝ 1537: Նաեւ հաղորդվում է, որ ԱՄՆ-ը ունի բախիչ-հիկ հրթիռների արձակման 1124 կայան, Ռուսաստանը՝ 865:

Պետության մեջ միջմայրցամաքային հրթիռների եւ միջուկային մարտավախիկների վերաբերյալ տեղեկություններ է հրադարակում Ռազմավարական հարձակողական սղանազնությունների կրճատման դաշնամագրի (ՌՀՄ-3) ժամանակներում, որը երկու երկրները ստորագրեցին 2010-ին: 10 տարով կնքված դաշնամագրի ժամկետի վերջում կողմերը ղեկավարում են 1500 միջուկային մարտավախիկներ եւ 700 ռազմավարական արձակման միջոցներ:

Միջուկային ընդդիմությունը Թուրքիայի հովանու տակ

Միջուկային ընդդիմողների խմբերը Անթալիայում (Թուրքիա) հունիսի 1-3-ը անցկացնում են իրենց երկրի դրությանը նվիրված կոնֆերանս: Ընդդիմությունը դահանջում է նախագահ Բաշար Ասադի հրաժարականը եւ անբավարար է համարում նրա հայտարարած համաձայնությունը:

Gulf News գործակալությունը հաղորդում է, որ Թուրքիայում են նաեւ «Մուսուլման եղբայրներ» արմատական շարժման ներկայացուցիչները: Կոնֆերանսն անցկացվում է «Միջուկային վերափոխման» նշանաբանով:

«Մուսուլման եղբայրների» դասվիրակության ղեկավար Մեխմեդ ալ Դուրուբին, «Դամասկոսի հռչակագրի» ներկայացուցիչ Աբդ ալ Ռազակ Իրը եւ միջոցառման այլ մասնակիցներ հայտարարել են, որ Միջուկային վարչակարգը ղեկավարում է փոխվի: Ընդդիմությունը միահամուռ դահանջում է, որ Ասադը հրաժարական տա եւ դահալի:

Մեկնաբանները նույն են, որ հենց Թուրքիայում սիրիական ընդդիմու-

թյան կոնֆերանսի անցկացման փաստը լուրջ նախազգուցացում է Ասադին: Երդդանի կառավարությունը վերջին տարիներին զգալիորեն սերտացրել էր հարաբերությունները Միջուկային հետ, բայց ներկայումս աներկայանում ցուցադրում է իր թեմանամը Ասադի վարչության նկատմամբ:

Թուրքիայի արտգործնախարար Ահմեդ Դավութօղլուն ողջունել է ֆաղափանքային կառավարությունը, բայց ընդգծել է, որ դրան անդաման ղեկավարում է հաջորդեն Միջուկային վարչակարգի ժողովրդավարացմանն ուղղված այլ միջոցառումներ:

ՄԱԿ-ը Զադդաֆիին եւ ադսամբներին մեղադրեց դաժնորենի հանցագործությունների մեջ

ՄԱԿ-ի հովանու ներքին անցկացված ֆնտության ընթացքում դարգվել է, որ Լիբիայի տարածված դաժնորենի հանցագործություններն են կասարել թե՛ Մուամմար Զադդաֆիի վարչակարգը, եւ թե՛ նրան դիմակայող ադսամբները: Այս հետեւությանն է հանգել ՄԱԿ-ի Մարդու իրավունքների խորհրդի ստեղծած հասույթ հանձնաժողովը, նույն է Ֆրանսիայում:

Զննության արդյունքների հիման վրա ընդունված հայտարարության մեջ ընդգծվում է, որ Լիբիայում զինված հակամարտության ընթացքում կառավարական զորքերը կասարել են մարդկության դեմ ուղղված եւ դաժնորենի հանցագործություններ: Մի շարք փաստեր վկայում են, որ ադսամբները նույնպես կասարել են դաժնորենի հանցագործություններ: Հանձնաժողովը չի մասնաճեղմում հանցագործությունների բնույթը եւ ֆաղափանքային դաժնորենի գործողությունները:

Հանձնաժողովի սվալներով, Զադդաֆիի վարչակարգի համեմատությամբ ադսամբներն ավելի ֆիչ դաժնորենի հանցագործություններ են կասարել:

ՄԱԿ-ը Զադդաֆիին հավասարիմ ուժերի գործողությունների ֆնտություն էր սկսել 2011-ի փետրվարին՝ այն բանից հետո, երբ կառավարական զորքերը եւ օդուժը կրակ էին բացել անգեց ցուցարարների վրա:

Զադդափանքային դաժնորենի սկսվեց, երբ ադսամբներն արեւելում ստեղծեցին զուգահեռ կառավարություն Ազգային անցումային խորհուրդ, իսկ Զադդաֆին հրաժարվեց թողնել դահանջում: Մարտի 19-ից Լիբիայում ՆԱՏՕ-ի ձեռնարկած ռազմական գործողությունը ընթացում է զննազնվել եւ մի ֆանի հարյուր միավոր մարտական սեխնիկա եւ բազմաթիվ զինադահանջներ, նաեւ կորուստներ են դահանջվել խաղաղ բնակչությանը:

«Իր կոչումին զիջակցից հայ դոկտորի նուիրեալ կրթական մշակ, յարգելի եւ բծախնդիր բանասէր, բարեխիղճ խմբագիր, անաչառ եւ մարկեօս հրատարակագիր եւ եռանդուն ու համեստ մշակութային գործիչ»:

«Ամէն բանէ առաջ ժիրայր եղաւ ուսուցիչ՝ բառին վաւերական իմաստով: Ուսուցչութիւնը իրեն համար դարձաւ ամենօրեայ աղօթք, մնալուն սագմադ, ամբողջական նուիրում: Կոչումի խոր գիտակցութեամբ ան աշակերտներ դաստիարակեց ու կազմաւորեց հայու անմեռ ոգիով հոգեմտաւոր արժէքներով ու ազգային վառ երազներով:

Ժիրայր Դանիելեանը եղաւ բանասէր: Ուսուցչութեան կողմէն ան շարունակ կարգաւ որդեգրեց, վերլուծեց ու ուսումնասիրեց, հայագիտութեան մարզէն ներս փորձեց փոփոխելու մէջ թաղուած հարցեր արձարծել, լուսարձակելու հետո մնացած խնդիրներ ինքնու, փառքութիւնը ունեցաւ նաեւ անկողիս ու լորձուն գեղեցիկներու մօտենալ»:

Գրավոր բազմաթիւ շնորհակալանքներէ ընթացած այս երկու հասկածները՝ առաջինը Լիբանանահայ գրողների խամախոսութեան, երկրորդը Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոսի, ամենաբնորոշն է, ինչը լավագոյն կարող է բնութագրել բերութեամբ ուսուցիչ, մշակութային ժիրայր Դանիելեանին, նրա արդար

«Շիրակ» անսագրի դասախաճանսու խմբագիրն է եղել եւ 2005-ից արդեն՝ «Կամար» գրական ամսագրի հիմնադիր-խմբագիրը: Ել բնականաբար բազմաթիւ հոդվածների եւ ուսումնասիրությունների հեղինակ լիբանանահայ մամուլի էջերում եւ սասնյակ գրերի հրատարակություններ՝ հայ բանասիրությանը եւ մամուլի դասնությունը վերաբերող:

Չայասանի Թեմայանի մշակութային միությունը հունիսի 1-ին իր տարեգումարը հավելեց եւ մի գեղեցիկ ու հարուստ էջով՝ հոբելյանական հանդիսություն կազմակերպելով ժիրայր Դանիելեանի 70-ամյակին նվիրված, հազգեցած մեծարան ու գնահատանքի խոսքերով, մեղալ-

կյանքին, գործին իր մաքրության, անկեղծության, անմիջականության ու նվիրումի առումով անուշուշ. 40-ից ավելի տարիների մեծամեծ, գործընկերներ, դեր Բեյրութից եւ ամենադժվար՝ Լիբանանի դաստիարակի տարիներից նրան իրար հետ են եղել, միասին ջրեր ու ուրախացել են եւ «ամենաստեղծ հարաբերություններով» «Չարթուն» օրաթերթի էջերում (իր խմբագրած տարիներին) համագործակցել, որտեղ ժիրայր Դանիելեանը ճոճապատեղի տալով իր ստեղծագործությանը, իր սեփական մեծ գովազդործներ, եւ այնքան մեծ ուզածները գրում էին. ոչ ոք չէր կարող, դաստիարակ էր, մեծ աղօթք էին ազգային մամուլի ուրախությունը»:

Ուրպէս հավասարիւմ եւ համեստ զավակը հայրենիքի ժիրայր Դանիելեանի 70-ամյակը ԹՄՄ-ում

70 տարիների գնահատականը չալ, որոնցից 50-ը նվիրաբերման ակտեր են: Նվիրումը՝ հայ ազգային-մշակութային կյանքին, նրա զարկերակը դաստիարակող դոկտորին, զիր ու գրականությանը, հայադաստիարակման արձաններից փոխանցված առաջնություն իր բաժնին: Ճանաչարհ, որ նա անցավ անվարան հասարակությանը, կյանք, որի օրերը, որի միտքն ու գիտակցությունը սնեց հազարավոր երիտասարդ հայորդիների, նրանց ներարկելով այդ նույն արձանների հին ու թանկ արյունը՝ հայկականության եւ առհասարակ մարդկային առաքիլությունների դաստիարակությունը:

Ինչն է ամենավերջինը մտածող էակի կյանքում, նրա գրեթե բոլոր փուլերում. եթե հետադարձ հայացք մեծեմ վստահաբար լիցի է հաստատել, որի կերպարը մեր հետ մինչեւ կյանքի ավարտ ենք սանում. ավելի հասուն գիտակցական վիճակում հոգեւոր ուսուցիչ ենք վերցրում. դժվարին գործ: Ուսուցիչը՝ ճանապարհի ի ցույց անողը կյանքի հոգեւոր եւ իմացական առումներով, իմեմաճանաչողության դուռը առաջինը բացողը, եւ եթե ձիւն է այն, չէս խարխափի կյանքի բավիղներում:

Ժիրայր Դանիելեանը ուսուցիչ է, իր ուսումը առած նախ Բեյրութի վիճակական Միթթարյան վարժարանում, միջնակարգը՝ ԳԲԸՄ Գովակիմյան-Մանուկյան վարժարանում, բարձրագույն կրթությունը ստացած Չայակազեան ֆուլեջում: Այս նույն համալսարանում նա օրուց 25 տարի եղել է Չայակազեան գրադարանի վարիչ, աղա ընդհանուր գրադարանապետ: Ավելի ուշ Գովակիմյան-Մանուկյան երկրորդական վարժարանի ճօրենն է մշակակվել, մի ֆանի տարի անց նաեւ օրհորաց Դարուի Գրական երկրորդական վարժարանի ճօրենն է: Շատ վաղուց դեռ ազգային-հանրային կյանքի ամենաակտիվ մասնակից՝ ԳԲԸ Կենտրոնական վարչության ասենադոյր, ԳԲԸՄ Լիբանանի կրթական հանձնախմբի ասենադոյր, բազմաթիւ հանդեսների, դաստիարակման խմբագրական եւ հրատարակչական խորհուրդների անդամ, 1990-97-ին

դարգեատրուներով (ԹՄՄ «Աղանաղակուռ Արարատ»՝ մինչ այժմ երկուս 20 անունների մեջ միակ ուսուցիչը, ԳԳ ԿԳ, Սփյուռքի նախարարությունների «Ոսկե մեդալ» եւ «Վիպա մարտի»՝ շնորհակց, ժողովրդական միության «Չակասարի մասնագիտության» եւ Գրողների միության «Գրական վասակի համար» մեդալներ, վերջինը՝ նախօրէին ԳԲԸՄ-ում սրված) եւ երաժշտականությամբ այդ երկուն իսկապէս միմեջ վերջ դաստիարակող հանդիսավոր ու զվարթ տոնակցությունը, եւ դա՛հի՛ չէ՛ մի զգալի մաս հայկական սփյուռքի ամենաարթը համայնքներից երեւելի անձեր, ազգային գործիչներ, նաեւ դաստիարակող հյուրեր, հայաստանյան անվանի մշակութայիններ, գրողներ, դաստիարակներ, մասնակիցը եղան այս ուրախության, նոր կամ վերսին ճանաչեցին իրենց վաղեմի մեծերին, բարեկամին, ընկերոջը:

Իմը՝ հոբելյանը ավարտին զարկած հուզմունքով ասաց, թե միտք մտածել է, որ իրեն ոչ ոք իրենից բաց չի կարող ավելի լավ ճանաչել: «Գի՛մ ես նոր ժիրայր Դանիելեանի մը ծանոթացա՛մ»: Այսօրիս զգացողություն մարդ ունենում է, երբ իրեն փորձում է տեսնել ուրիշի աչքերով: Գործընկերներին, իհարկե, խոսքեր չեն խնայվում: Ել դրանք հնչում են առատության եղջերուց: Բայց լիցի է ուշադիր լինել, չէ՛, ավելի օտու զգալ խոսքի, բառի արտաբերման ձեւը, զույնը, դասերը, ներքին հույզը, հնչեցումը, որով եւ դա՛հի՛ չէ՛ միտքը կարելի է բնութագրել, երեւելանը միասնական, անբռնազբու, հոբելյանի լիցի ժողով: Ել եթե անկեղծ է խոսքը, հնչում է այն դարձ, հսակ ելեւեղումով: Երես այդպիսին էր Սփյուռքի նախարար Գրանու Գրականության երկրորդական վարժարանի, հարողական: «Լավ» բառը կարծես հենց ժիրայր Դանիելեանի համար է ստեղծված. Լավ ուսուցիչ, լավ խմբագիր, լավ բանասէր, լավ հայ, լավ մարդ: Այդպէս է, որով հետեւ արձագ մտաւ է, որովհետեւ ծնողները ձիւս հայ, ձիւս մարդ են դաստիարակել»: Այս դասճանաչով նաեւ Գրական Ավետիսյանը՝ «70-ամյա մանուկ» բնութագրումը սկից նրան

Ժիրայր Դանիելեանը, ինչպէս Գրական Ավետիսյանն է հիշում, 70-ականների այն սերունդից էր, որ ի տարբերություն գաղութը ղեկավարող նախորդների, տարբեր էր, եւ սկսեց օտարժեկ հակադիր հոսանքով եւ ժիրայր այդ հակադիրներից էր, բնութագրով՝ հեղափոխական: Գրական կյանքում լիբանանահայ գաղութը երբ նվազել սկսեց, հզորությունը կորցրեց եւ մարդկեց ասիւսանաբար, ժիրայրը նույն ակտիվությամբ տկար եւ մնաց նախկին արժեքներին հավասարիմ, ֆանի որ ի սկզբանէ իր ընտանիքից, իր գերդաստանից, ուսուցիչներից էր դա ժողովրդի, նրանցով էր իր կարող հուրդային Չայասանի հետ եւ «լավագոյն կարող էր խորագրել այդ հարաբերությունները»:

Գ. Ավետիսյանը երբ ավարտեց խոսքը, գրավոր շնորհակալանքներ ընթացման անցավ («Կամար», «Խօսակ», «Աղակ»՝ դարբերաթերթեր, «Փյունիկ»՝ մարդկային ռեսուրսների զարգացման հայկական հիմնադրամ, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոս, ամերիկահայ գրականագէտ Երվանդ Ազաթյան, Գալուստ Գյուլբենկյան հիմնադրության հայկական բաժանմունքի ճօրեն Զավեն Եկավյան, ԹՄՄ նախագահ Ռուբեն Միրախանյան), աղա հետեւեց բանավոր շնորհակալանքների իսկապէս որ օրերը՝ Գրանու Գրական, ԳԲԸՄ նախագահ Պերն Սերակյան, Գրական գրողների, ժողովրդների միությունների նախագահներ Լեւոն Անանյան, Աստիկ Գեոքոյան, Երվանդ Ղազանչյան, բեյրութահայ մշակութային գործիչ, բարերար Գոհար Խաչատրյան, դերասանուհի Լայլա Մնացականյան:

«Ճակասագրի ասվածուհիները, ինչ շնորհներ են դարձել մի անհատի, երբ հաճախ մարդիկ չեն կարողանում երկարած կյանքի ընթացքում ավարտուն տեսիլ բերել մեկ առաջնությունը: Այդ արժանիքներից ուղում են նրա մեծ ներդրումը օրերէլ հայ մամուլի դասնության տեսության մեջ, եւ ուղում են ասել, որ այդ նվիրումը, դաստիարակման պայմաններում, որ դարձան իմ մտածողական կյանքի «Մակի» զարմից է, ինչու էլ, Վարդա Պետրոսյանի «Գարունի» զարմից: Ել իր «Կամար» էլ հավելում է հայ մամուլի խայտաբղետ ճարտարապետությունը զարմից: Մեծն է ասել, որ Սփյուռքի խորագիտությունը, որ յուրիս խորագիտությունը: Որտեւ օրինակ բերվեց մասնագէտ դաստիարակ Գրական Անանյանի աշխատանքում, դիտողականությունն ու նյութի խորագիտությունը: Որտեւ օրինակ բերվեց մասնագէտ դաստիարակ Գրական Անանյանի աշխատանքում, որ գրախոսությունը՝ «Չայ համաբարբառային գրականությունը եւ հայ մասնագիտության համաբարբառը» խորագրով, երբ նա աս-

բանի հեղինակը եւ խմբագիրը գրականագէտ Երվանդ Տեր-Խաչատրյանն է, որը երկուսի հիմնական՝ մասնագիտորեն ներկայացնող բանախոսն է: Ժիրայր Դանիելեանի լայն հետաքրքրություններից, նրա մշակութային բազմազգալ գործունեության տարբեր առարկաներից բանախոսը առանձնացրեց բանասիրությունը՝ ընդգծելով այս մասնագիտության ծանր, աստիճանի աշխատանքները, որով իրադեպ գիտակ զբաղվողները աստիճանի են թե՛ Չայասանում, թե՛ սփյուռքում: Գեղեցիկնայն սփյուռքահայ իրականությունը, որ ձեւավորեց գեղարվեստական գրականություն, մամուլ եւ մշակույթ, տեսական-գիտական մեթոդականությունը, որ լրացվում էր առանձին անհատների նախաձեռնությամբ, աշխատանքով: Ժիրայր Դանիելեանը նրանցից մեկն էր: Ե. Տեր-Խաչատրյանը հիշատակեց նրա բանասիրական ուսումնասիրության մի ֆանի էական կողմեր՝ ինչպէս արեւելահայ գրականության, հայաստանյան մշակույթի հետ կապը, գրական միջավայրում «սանիտարի» ստանձնած դերը՝ թույլ տրված վրիպակների եւ սխալների կարեւոր ճշգրտումներով, դիտողականությունն ու նյութի խորագիտությունը: Որտեւ օրինակ բերվեց մասնագէտ դաստիարակ Գրական Անանյանի աշխատանքում, որ գրախոսությունը՝ «Չայ համաբարբառային գրականությունը եւ հայ մասնագիտության համաբարբառը» խորագրով, երբ նա աս-

կալին աստիճանագր եւ ֆաջատեղյակ այդպիսի դժվարին նյութին, դիտողություններ, լրացումներ էր նույնիսկ արել, ինչը գիտական ընդունել է: «Սփյուռքում բանասէր, ուսուցիչ լինել, միայն բանասէր եւ ուսուցիչ լինել էր. նա դաստիարակ էր մասնակցել ազգային կյանքի բոլոր միջոցառումներին: Չարանակ կարելի է, թե նա այս բոլորին ինչպէս է մասնակցել, կուսակցական չէր, ավելի վաս, սիրով եւ բոլորի ժողովներին մասնակցել, նաեւ Անթիլիասի եկեղեցու բոլոր գործերին էր մասնակցում, այն ասիւսան, որ ընկերները նրան կասակով կոչում են «դռն էր իսկապէս», երբեմն էլ «աբորակից փաթողիկոս»: Ան այսպիսի հրաշալի եւ ցանկալի ներկայություն էր Լիբանանի հայկական կյանքում: Թող երկար տարուներ իր երկայն հասակը հետապու էր բոլոր միջոցառումներին Լիբանանի մշակութային-գրական, հասարակական կյանքի, թող երկար իր գրիչը Երանակի գեղեցիկ գործեր ստորագրել: Գիտեմ, նրա մասին կարելի է ասել, որ նա ընդամենը 70 տարեկան է, գրում է նույն գրական խանդով ու եռանդով, նույն կերպ արձագանքում գրական երեսնամեջին»:

Վերջում՝ մի հասկած փչ ուշ Նյու Յորկից ստացված Գրական Վարդապետյանի շնորհակալական խոսքով:

«Արձանի գնահատանք մը ֆաջատեղյակ Երանակի մէջ: Գայրեմիքի երազով մեծցար, անով հղաւարացար եւ շուրջըրդը հայրենիքի նուաճումներով խանդակալաբեցիր եւ ահա՛ ֆու հարազատ միջակայրիդ մէջ այլ տեղի կունենայ այդ հանդիսութիւնը:

Արձանաւոր սերունդի մը լաւագոյն ներկայացուցիչներն եղար անկասկած, երբ ուրան սիրս ու հոգի տուին մեզի՝ յովակիմեանցիներու մեր սիրելի ուսուցիչները, անցեալ դարու հայ դոկտորեան այդ դայտակները: Փոխանցուած անոնցմէ կրցար մեզի հասցնել այդ ժառանգը այսօր:

Երանի եւ այլ գտնուած ըլլալի Թեմեանի այդ սրտին մէջ, օրցադասուած հարազատներով, զաղափարի ու մեքի ընկերներով եւ ամուր կերթով կարենայի սեղմել ձեռքը:»

ՍԵՆՆԱՅԱ ԲԱՐՈՒՅԱՆ

Մարզիստ Նովսեփյան. «Ընդունում եմ մրցակցի ուժը, սակայն չեմ դաժարանքով դաժարել»

Ռուսաստանի հավաքականի հետ հունիսի 4-ին Սանկտ Պետերբուրգում կայանալիք ընթացող մրցախաղը Հայաստանի ընտրանու համար կլինի 136-րդը: Մինչ օրս կայացած 135 հանդիպումներից 119-ում հանդես է եկել հավաքականի բազմամյա ավագ, մեր ընտրանու ամենափորձառու ֆուտբոլիստ, 38-ամյա Մարզիստ Նովսեփյանը: Նա ազգային հավաքականում է հիմնադրաման օրից՝ 1992-ի հոկտեմբերի 14-ից, երբ մեր ֆուտբոլիստները Երևանում Պաշտպանական առաջին հանդիպումն անցկացրին հավաքականների մակարդակով՝ հյուրընկալելով Մոլդովայի ընտրանուն: Մարզիստ Նովսեփյանը ազգային հավաքականում հանդես եկած ամենատեղե ֆուտբոլիստն ու անցկացրած խաղերի ֆանալով շեղարկվողն է: Նա այսօր էլ գործում է երեսասարդակաս ակունով՝ ֆուտբոլիստի հարուստ փորձը փոխանցելով իր ավելի երիտասարդ խաղընկերներին:

«Ռուսաստանի հավաքականը նախկին ԽՍՀՄ-ի ուժեղագույն ֆուտբոլային կոլեկտիվներից է եղել: Դժվար է համեմատել 1999-ի և ներկայիս հավաքականները: Այն ժամանակ մեր մրցակիցը ավելի փորձառու էր մեզանից, ինչն էլ վճռորոշ դեր խաղաց երկու հանդիպումներում: Իսկ այժմ մենք լավ հնարավորություն ունենք դրական արդյունքի հասնելու համար: Մեր և մրցակցի հնարավորությունները հավասար են գնահատում: Մրցակցի գլխավոր հարվածային ուժն Անդրեյ Արապիժն ու Ալեքսանդր Կերժակովն են: Նրանց հետ խաղացել եմ «Չեմփիոն»-ում և լավ գիտեմ, թե ինչն է ընդունակ: Ինչ էլ որ ասեն Արապիժի մասին, միտնում եմ, նա բարձրակարգ ֆուտբոլիստ է: Իսկ Կերժակովը բարձրակարգ է «Չեմփիոն» առաջատար մնալ: Երկուսն էլ կարող են միայնակ լուծել հանդիպումն այնպես, որ դուք չգուցաձևեք: Այնպես որ ժեֆ է զգուցանում նրանցից: Մենք ընդունում ենք մրցակցի ուժը, սակայն չենք դաժարանքով դաժարել: Համոզված եմ, որ սեփական հարկի սակ ռուսները գործելու են: Մենք հնարավորություն կունենանք հակադրուհիլու և կփորձենք հնարավորինս վստահավոր դաժար ստեղծել: Ռուսներին հաղթանակը չափազանց կմտնեցնի Եվրո-2012-ի եզրափակիչ փուլին: Իսկ մեր հաղթելու դեպքում հնարավորություն կունենանք շարունակելու մրցումը ուղեգրերի համար»:

«Չեմփիոն» կազմում: ՈՒԵՖԱ-ի Պաշտպանական կայան Նովսեփյանը նույն է, որ լավ իր փորձը փոխանցում է մենացեղ Սանկտ Պետերբուրգից է «Չեմփիոն», որի կազմում նա ընդգրկվել էր 1998-ին: Ըստ նրա, ֆուտբոլիստները մեծապես աջակցում էին «Չեմփիոն», և ֆուտբոլիստները խաղադաշտ էին դուրս գալիս զուլիսները բարձր դասով: Նա համոզված է, որ նույնը կրկնվելու է նաև այս անգամ, թեև մարզադաշտում հավաքված ֆուտբոլիստներին մեծամասնությունը երկրորդական է ՌԴ հավաքականին: Նովսեփյանը հույս է հայտնել, որ Սանկտ Պետերբուրգում դեռ հիշում են իրեն: Նույնի, որ «Չեմփիոն» կազմում Մարզիստը 1999-ին նվաճել է Ռուսաստանի գավաթը, իսկ 2001-ին արժանացել է բրոնզե մեդալի:

Նովսեփյանը իր կարծիքն է հայտնել առաջիկա խաղի վերաբերյալ.

Վլադիմիր Վայս. «Հայաստանն ամենաարագ և սեխնիկապետ գրագետ ֆուտբոլն է ցուցադրել»

Սլովակիայի ազգային հավաքականի գլխավոր մարզիչ Վլադիմիր Վայսն իր տեսակետն է հայտնել Սանկտ Պետերբուրգում հունիսի 4-ին կայանալիք Ռուսաստան-Հայաստան ընթացող մրցախաղի մասին:

Դիտել եմ ընթացող մեր խմբում կայացած բոլոր հանդիպումները և կարող եմ ասել, որ Հայաստանն ամենաարագ և սեխնիկապետ գրագետ ֆուտբոլն է ցուցադրել: Չնայած գրանցված արդյունքներին, հայերն իրենց ցուցադրած խաղով ժեֆ է հաղթել Սակեռոնիայի և Իռլանդիայի հավաքականներին: Ռուսների հետ առաջին խաղում մրցակիցների հաղթելու հնարավորությունները հավասար էին: Համոզված եմ, որ 3-4 հայ ֆուտբոլիստներ բոլոր հնարավորություններն ունեն ելքողական լավագույն ակունքներում խաղալու: Նախադաս Հայաստանի հավաքականից ստացած էի, որ մրցակիցների համար բարդություններ կստեղծի, չէի կասկածում, որ երեսասարդ մարզիչ Վարդան Մինասյանի սանձերն իրենց կարող են այդպես լավ դրսևորել: Մեր հակառակորդների միջև կայանալիք հանդիպումներում

ոչ-ոֆի արդյունքը ձեռնարկ է մեզ: Դա վերաբերում է նաև Ռուսաստան-Հայաստան և Սակեռոնիա-Իռլանդիա մրցախաղերին: Համոզված եմ, որ Ռուսաստանում ես ուրախ կլինեմ մրցակիցների 2 ոչ-ոֆիներով:

Վեներան ֆուտբոլիստների հաղթական մեկնարկը

Թաիլանդում ընթացող ֆուտբոլի վեներաների աշխարհի առաջնությունում հաջող են հանդես գալիս Հայաստանի հավաքականի ֆուտբոլիստները: Խաղադաշտ-մարզիչ Արմեն Սամանյանի գլխավորությամբ հանդես եկող մեր ընտրանին առաջին խաղում 4-2 հաշվով հաղթել է Թայլանդի հավաքականին, իսկ 2-րդ հանդիպումը Թաիլանդի 1-ին հավաքականի հետ շարունակել է 2-1 հաշվով:

հանդես են գալիս նաև Ավստրալիայի և Շոտլանդիայի ընտրանիները: Ավստրալացիները ետ 2 հաղթանակ են տեսել: Առաջին խաղում նրանք հաղթել են շոտլանդացիներին (9-0), իսկ 2-րդում դաժարանքով են մասնակցում ընտրանու ընտրանուն (3-2):

Ե խմբում առաջատարն Իրանի հավաքականն է, որը խոշոր հաշիվներով առավելության է հասել Թաիլանդ-2-ի (5-0) և Նոր Զելանդիայի (7-1) վեներան ֆուտբոլիստների նկատմամբ:

Հայաստանի հավաքականն ընդգրկված է Ա խմբում, որտեղ

ՌՖՄ-ն կփոխհասուցի ռուս երկրագույններին

Ռուսաստանի ֆուտբոլային միությունը որոշել է Հայաստանի հավաքականի հետ կայանալիք ընթացող մրցախաղի անվճար տուր սրամարտել այն ֆուտբոլիստներին, որոնք չեն կարողացել մուտք գործել «Հանրապետական» մարզադաշտ մարտի 26-ին Երևանում կայացած հանդիպման ժամանակ: Անվճար տուր ստանալու համար ֆուտբոլիստները ժեֆ է ֆուտբոլային միությունը ներկայացնեն Հայաստան-Ռուսաստան հանդիպման չօգտագործված տուրները:

Հայ սարդիստները Վրաստանի չեմպիոններ

Թբիլիսիում անցկացվեց նախորդ Վրաստանի բաց առաջնությունը, որը նվիրված էր երկրի անկախության տոնին: Մրցումներին մասնակցելու հրավեր էր ստացել նաև նախորդ Հայաստանի ֆեդերացիան: Մեր սարդիստները նախապես ֆեդերացիայի նախագահ խաչիկ Մելիքյանի գլխավորությամբ շատ հաջող մասնակցեցին Վրաստանի բաց առաջնությանը:

Բավական համառ մրցադաշտային ծավալվեց նաև անհասկանալի մրցումներում: Այստեղ մեր սարդիստներից առավել հաջող էլույթ ունեցավ Լեոն Պետրոսյանը՝ գրավելով 2-րդ տեղը: Առաջին հաղթանակը 4-րդն էր: Մեր սարդիստները մրցանակային տեղեր գրավեցին նաև վրացական ազգային նախաձեռնությամբ: Առաջին հաղթանակը գրավեց 2-րդ տեղը, խաչիկ Մելիքյանը հանգրվանեց 3-րդ հորիզոնականում: Բոլոր մրցանակակիրներն էլ դարձան արժանի ֆուտբոլիստներ: Հունիսի 8-ին և 9-ին Հայաստանի աշխարհի սանը կանցկացվի նախաձեռնությամբ գավաթի հերթական խաղադաշտային երկար և կարճ մրցաձեռնից: Խաղերի սկիզբը՝ ժամը 11.30-ին: Հայաստանի նախորդ ֆեդերացիան հրավիրում է բոլոր ցանկացողներին մասնակցելու մրցումներին համադասախան մուտքով:

Թիմային մրցումներում Հայաստանի հավաքականը եզրափակիչում համառ ու հետաքրքիր մրցադաշտային 4-1 հաշվով հաղթելով Վրաստանի ընտրանուն, դարձավ այդ երկրի չեմպիոն: Մեր թիմի կազմում հաջողություն ունեցան ներդրում ունեցան խաչիկ Մելիքյանը, Լեոն Պետրոսյանը, Սեյրան Պողոսյանը, Առաջին Վարդապետյանը, Անթուս Պողոսյանն ու Սերգեյ Դրոյանը:

Կիսաեզրափակիչի գույգերը հայտնի են

Թեմիսի Ֆրանսիայի բաց առաջնությունում հայտնի դարձան կիսաեզրափակիչի գույգերը: Տղամարդկանց մրցաշարում գլխավոր մրցանակի համար մրցախաղը շարունակում են Ռոջեր Ֆեդերերը ու Ռաֆայել Նադալը: Ֆեդերերը հաղթեց Պաբլո Սանչեսին (6-4, 6-3, 7-6), Նադալը դաժարության մասնակց էր Ռոբին Մուրրային (6-4, 6-1, 7-6):

Վայի նկատմամբ (7-6, 6-4), իսկ Սլյակունեն հաղթեց Անասասիա Պավլուչենկովային (1-6, 7-5, 7-5):

Կիսաեզրափակիչում Նադալը կմրցի Էնդի Մարեյի հետ, որը հաղթեց խուան Իգուանին (7-6, 7-5, 6-2): Ֆեդերերի մրցակիցը Նովակ Պիլիպչիչն է, որն առաջին խաղի մեջ կիսաեզրափակիչ: Նրա մրցակից Ֆասիո Ֆոնտինոն վնասվածքի դաժարով կորս դուրս չեկավ:

Կանանց մրցաշարում կիսաեզրափակիչում գույգեր են կազմել Սարիա Հարադովան ու Լի Նան, Ֆրանչեսկա Սկալպունեն և Սարինա Բարսոլին: Հարադովան հաղթեց Անդրեա Պետրուսին (6-0, 6-3), Լի Նան դաժարության մասնակց էր Կիլստրիա Ազարենկոյին (7-5, 6-2): Բարսոլին առավելության հասավ Ալեքսանա Կուզնեցո-

Բլախերը վերնսրվեց, սակայն հավանաբար հեռանա 2013-ին

Յուրիսում կայացած ՖԻՖԱ-ի համաժողովում Յոզեֆ Բլախերը վերնսրվեց այդ կազմակերպության նախագահի դաժարանուն: Նա միակ թեկնածուն էր, ֆանի որ ընտրություններից մի ֆանի որ առաջ Ասիայի ֆուտբոլի կոնֆեդերացիայի նախագահ Մոհամեդ բեն Համմամը հանել էր իր թեկնածությունը: Փակ, գաղտնի փոփոխություններ ՖԻՖԱ-ի անդամ 208 երկրների ֆուտբոլի ֆեդերացիաների ներկայացուցիչներից 186-ն իրենց ձայնը սկզբնապես Բլախերին:

դրան հետևյալը հայտարարեց. «Անգլիացիները մեծապես բողոքում են: Եթե ձեզ ինչ-որ բան դուր չի գալիս, ապա կարող եք լինել ՖԻՖԱ-ի ընտանիքը: Անգլիայի հետ մեծապես խնդիրներ են ծագում: Իսկ նրանց լրագրողները զբաղված են սուտ լուրեր սարածելով»:

«Մրսանց շնորհակալություն են հայտնում բոլորից վստահության համար: Առջեւում 4 տարի կա, որպեսզի շարունակենք մեր գործը, եթե Ասկան մեզ կյանք է ու մի քանիսը: Երջանիկ եմ այս համախմբման համար, ինչը հնարավորություն կընձեռնի ՖԻՖԱ-ի նախագահին վերադարձնել միջոցառում: Դրա համար ժամանակ է անհրաժեշտ: Եկեք միասին առաջ քաշվենք», վերնսրվելուց հետո նույն է Յոզեֆ Բլախերը:

Համաժողովում փոփոխություն կատարվեց աշխարհի առաջնությունների մրցադաշտի ընտրության կարգում: Այսուհետ առաջնության կազմակերպիչ երկիրը կորոշվի ոչ թե ՖԻՖԱ-ի գործկոմի 24 անդամների մասնակցությամբ անցկացվող զարգացող փոփոխությամբ, այլ համաժողովում ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիայի անդամ 208 երկրների դաժարակների կողմից:

Հարկ է նշել, որ ՖԻՖԱ-ի համաժողովը սկսվեց նոր սկանդալով: Համաժողովին չթույլատրեցին մասնակցել Սոհամեդ բեն Համմամին: Իսկ դաիլի մուսոլի մոս բրիտանական The Sun թերթի ֆոտոնորդները ՖԻՖԱ-ի ներկայացուցիչներին ծարսերով կանխիկ գումար էին առաջարկում: Մինչև համաժողովի սկսվելը Անգլիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան առաջարկել էր հետաձգել ՖԻՖԱ-ի նախագահի ընտրությունները: Այդ առաջարկին հավանություն էին սկսել արհայազմ Ուիլյամսն ու Շոտլանդիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան: Սակայն համաժողովի մասնակիցները 172 դեմ, 17 կողմ ձայներով մերժեցին այդ առաջարկը: Այս առնչությամբ Արգենտինայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Խուլիո Գրոն-

Դեռես միջև ՖԻՖԱ-ի նախագահի ընտրությունները տեղի ունենում են արտադրով, թե ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան է ՌԻՖԱ-ն գաղտնի բանակցություններ են վարում այն հարցի շուրջը, որ 2013-ին Յոզեֆ Բլախերն իմենական հեռանա դաժարանից՝ այն հանձնելով Միշել Պլատինին: Վերջինս այս առնչությամբ նշել էր, որ ինքը դաժարան չէ 2 տարի առաջ գլխավորելու ՖԻՖԱ-ն, ֆանի որ առաջիկա 4 տարիներին ՌԻՖԱ-ի նախագահի դաժարանությունները ժեֆ է շարունակի կատարելու և չի կարող համաձայնել երկու դաժարանները:

Յոզեֆ Բլախերը մտադիր է դիմելու ԱՄՆ-ի նախկին ղեկավար Ջեյմս Գեյնի Զիսինգերին ընդգրկվելու «իմաստուն մարդկանց կոմիտեում», որը ժեֆ է հետազոտի համաշխարհային ֆուտբոլի ղեկավարման գործում ծագած խնդիրները: Իսկ Յոհան Կրոյֆին Բլախերն առաջարկելու է գլխավորել հասուկ կոմիտեան, որը զբաղվելու է կոռուպցիոն սկանդալների խնդիրներով:

ՏԱՐԱԾԱՐ

Պետրոսյանն առաջատարների շարքում է

Հնդկաստանում ընթացող աշխարհի մրցաշարի 6-րդ տուրում երկու անընդմեջ ոչ-ոֆիներից հետո Տիգրան Պետրոսյանը կրկին վայելեց հաղթանակի բերկրանքը: Նա սեփական դաժարության մասնակց Ադրիան Ուրտեչին: Այդ հաղթանակի շնորհիվ Տիգրանը բարելավեց մրցաշարային վիճակը՝ 5 միավորով սեղափոխվելով 8-րդ հորիզոնական: Պետրոսյանն այժմ ընդամենը կես միավորով է հետ մնում մրցաշարի միանձնյա առաջատար, հնդկի գրոսմայստեր Մադե Պանճանաթանից: Վերջինիս հաղթարձակը 6-րդ տուրում ընդհանրացնում էր հայրենակից Պրասադ Արունը՝ հաճախություն կմեղելով առաջատարի հետ:

